

GAZETA LWOWSKA.

We Srode

N^{ro}. 59.

22. Maia 1822.

Wiadomości krajowe.

Z Czerniowic dnia 12. Maia. — D. 9. b. m. o 53 minutach na godz. 7 z rana, dało się tu uczuć mocne trzęsienie ziemi od strony południowo wschodniéy, któremu huk przytłumiony podobny do grzmotów towarzyszył a wszystko z do 3 sekund potrwało.

Kurs Wiedeński z dnia 11go Maia: Obligacye Rządu Stanu 5 procentowe w M. R. 74 29f32. — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. R. — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. R. — Certyfikaty na pożyczkę z r. 1821, za 100 ZR. w M. R. — Kurs na Augsburg za 100 Kurr. 59 1/8 Uso. — Moneta konwencyjna za 100, 250. — Karty bankowe, wiedza po 676 M. R.

Wiadomości zagraniczne.

Portugalia i Brazylia.

Podług doniesień z Brazylji, Następca Tronu z powodu zaszłych w Rio-de-Janeiro wypadków poczyna następujące odmiany w Ministerjum: Ministrem spraw zewnątrznych mianowany D. Jose Bonifacio de Andrade e Silva, w miejscu D. Francisco Jose Vietra; Ministrem Skarbu i Prezydentem Skarbu publicznego, D. Gaetano Pinto de Miranda Montenegro, w miejscu Hrabiego de Lauzao D. Diego de Menezes; a Ministrem Woyny, Marszałek polny D. Joaquim de Oliveira Alvarez, w miejsce Marszałka polnego, D. Carlos Fred. de Paula. W powyższych doniesieniach czytamy także wymienionych po nazwisku wielu Portugalskich Oficerów i żołnierzy, którzy prosili o pozwolenie opuszczenia służby i pozostania, iśk prywatni obywatele w Brazylji.

Listy z Pernambuko z d. 26. Lutego, otrzymane w Londynie d. 24. Kwietnia donoszą, że w owéy części Brazylji panuje zupełna spokojność. Doniesienia z Bahja, równie późniészey daty tą samą drogą do Anglii przybyłe, świadczą, iż nowa Junta tymczasowa, na mocy rozporządzenia Stanów

Portugalskich w owym porcie nayspokojniéy zaprowadzoną została.

Hiszpania.

Z Madrytu d. 23. Kwietnia. — N. Pan już wstał z łóżka i ma się lepiéy.

Na iednéy z obrad Stanów Pan Sanchez wnosil, że ponieważ tylko wyspa Kuba i Porto Rico zostały ieszcze w posiadłości Hiszpanii, wypadaloby tamże posłać posilkę, aby te prowincye przynajmniéy dla Hiszpanii zabezpieczyć. — Minister zaś Sprawiedliwości doniósł, że robi projekt mający posiadłość Hawanny i stałego ładu nad Oceanem spokojnym, połączyć ściśle z Hiszpanią. Nadto Stany nadzwyczajne wyznaczyły Kommissarzy, którzy się mają udać do Ameryki, dla zrobienia propozycyi Rządowi prowincyi odpadłych. (Zapewne będą te same które są umieszczone w poprzednim numerze gazety naszéy.)

Przez nowe urządzenie duchowieństwa Hiszpańskiego, pokaznie się, że iest 73495 osob duchownych nieużytecznych, które licząc po dwa franki na dzień na osobę, kosztują dziennie 146,990 franków. Zaś podług projektu podanego stanom utrzymywałaby Hiszpania tylko 779 Kanoników, 473 Kantorów i 606 Kapelanów, a zatem ogółem 1878 Duchownych.

Gazeta Madrycka: Universal, donosi, że Król wydał rozkaz odwołujący Pełnomocnika Hiszpańskiego z Turynu. Gazeta Paryzka, le Constitutionel, znajduje postępki ten wielce chwalebny, ponieważ mówi, było to »oburzająco i szkaradnie,« że Ajent konstytucyjny Hiszpanii przesiadywał w Turynie, iśk gdyby miał być świadkiem obelg, oczywiście jego w pewnym względzie codzien wyrządzanych karaniem tych, których iedynym występkiem życzenie, aby Konstytucyją w Hiszpanii zaprzysięzoną, byli rządzeni.

W Madrycie oddano nie dawno pod Sąd przysięgłych, wydawców rewolucyjnego pisma: la Tercerola, a to zaróżne artykuły godności Królewskiéy wielce uwłaczające, wydrukowali oni nie tylko (mniemany) manifest Fer-

dynanda do Hiszpanów z d. 12. Maia 1808, gdzie Król wszystkich praw swoich Napoleoniowi odstąpił i poddanych dla niego wzywał do posłuszeństwa; lecz wydali także do Stanów odzwę w najwyższym stopniu buntowniczą, w której wszystkie cierpienia dziś Hiszpanią uciskające, wylizają i samego tylko Króla w tym względzie winią, nakoniec czynią wnioski, aby Król, podług artykułu 187 Konstytucyi uznany został niezdatnym do Rządu. Artykuły te, równie jak inne jeszcze pismo pod tytułem: »Życie domowe Ferdynanda« rozdawali w Madrycie bezpłatnie.

Półkownik Pisa Neapolitańczyk i Adjutant byłego Jenerała Wilhelma Pepe przybył do Madrytu, iadąc z Paryża przez Londyn.

Wielka Brytania i Irlandya.

Z Londynu d. 26. Kwietnia. — W Izbie Niższej na posiedzeniu z d. 24. Kwietnia P. Burdett radził zanieść do Króla prośbę o uwolnienie Pana Hunt z więzienia, z powodu choroby jego i złego z nim obchodzenia się. Wszakże wnioski ten większość 228 kreszek przeciwko 34 odrzucono. (P. Hunt został skazany wyrokiem d. 15. Maia 1820 roku zapadłym, na półtrzecia roku więzienia.)

Dnia 25. Lord Russel podał wniosek względem reformy Parlamentu. Żwawe obrady trwały do godziny 3ciej po północy. Panowie Erlalstone i Diknan popierali wniosek, a PP. Carning, Peel i Robinson byli przeciwko niemu. Większością nakoniec 269 kreszek przeciwko 164 został odrzucony. Lord Russel w głosie swoim namienił o wzmagający się w Anglii chęci czytania gazet. W roku zesłtym wydano wszystkich gazet 23 milionów 600,000 exemplarzy, to jest 11 milionów Londyńskich, 7 milionów prowincjonalnych i blisko 6 millionów wychodzących co tydzień. W roku 1780 w całej Anglii było tylko 79 gazet; w roku 1790 powiększyła się ich liczba do 146, a w roku zesłtym do 284.

Francya.

Z Paryża d. 27. Kwietnia. — Xiążę Richelieu i Baron Pasquier wyiadą do Neapolu.

Dwa szwadrony gwardyi Królewskiej wyszły do Beauvais i Amiens; inne oraz oddziały wojska udały się do Departamentu Oise (Pikardyj). Rozruchy tak tam, jakoteż w Departamencie Somme, ustały po części. Podpalacze tylko popełniają ciągle bezprawia. Dnia 18. b. m. był pożar w Amiens. W Moulinecourt zgerzało 32 domów. W Beau-

mont, St. Geneviève, Meru, Chamon-tel i innych miastach, były pożary o iednym prawie czasie.

Policya tutaj szukała u Księgarzy w Palais-Royal zbioru pieśni Pradilla i innych podobnych ksiązek, a znalezione zabrala. W sklepie Pana Gerard wzięto cały zapas broni. Żandarmowie zabrali 13 pak z strzelbami i pałaszami, które już były w drodze do Bordeaux.

Pułkownika Alix i innych ludzi wpłatanych do spisku Bertona, sprowadzono z Angers do Poitiers, gdzie mają być sądzeni.

Gdy niedawno żandarmowie okazali się na teatrze przy ulicy Chantereine, cała publiczność wyszła nie czekając dokończenia graney sztuki.

Biskup w Perigueux postanowił wraz z 4 duchownymi, dawać nauki religijne wojsku stojącemu tam na osadzie. Na pierwszcy nauce znajdowało się 30 prostych żołnierzy, a za ich przykładem cały pułk poszedł.

Minister wojny ogłosił, iż obrachunki względnych długów wojennych ukończone zostały. Skarb opłacać będzie wierzycielom ich pretensyie z prowizyją od dnia 5. Maia 1816.

W Izbie Parów postanowiono, iż żaden ię członek, za długi cywilne, nie może być osobiście więziony. Xiążę Choiseul hazard wydrukować wniosek swój względem uposażenia dawniejszego Senatu i wydatków Izby Parów. Przy końcu znajdzie się w przypisku co następuje: »W roku 1814 Senat składał się z 141 członków, a między temi było 16 cudzoziemców z Toskanii, Genui, Piemontu, Rzymu, Belgium i Hollandyi. W roku 1815 mianowano Parami 83 Senatorów; w roku 1816 oddalono 26, a w roku 1819 przywrócono 17. Teraz w roku 1822 zasiada jeszcze 22 Senatorów w Izbie Parów. W roku 1816, oddaleni Senatorowie pobierali 10,000 franków pensyi; w roku 1819 płacono im ogólnie 24,000 franków, wyjąwszy cudzoziemców, którzy nie byli obywatelami Francuzkami, jako to kilku Belgiyzyków i Piemontczyków.«

Izba Deputowanych nie zebrała się od czasu ostatniego posiedzenia. Wielu ię członków nie czekać zamknięcia Izby, iuż się rozjechało. Dziennik rozpraw wyrzuci lewą stronie do raptowne ukończenie obrad, podobne do rozpuszczenia Izby. Tenże Dziennik powstaie na lewą stronę za to, iż d. 20. b. m. głosić nie chciała, a nadewszystko gani zdanie Pana Constant: że mniejszość musi się bezsilnie opierać despotycznicy i wszystko ogarnąć

chcący większości. Dodaie, że Izba mogła słuchać Pana La Croix Freinville, ale go słuchać nie musiała, to jest, iż nie można było ię do tego zgaglić, i że właśnie narzucony tu przymus sprawił opór prawy strony.

Słychać, iż przyszłe zebranie się Izb nastąpi dnia 4. Czerwca w rocznicę nadania Konstytucyi.

Z *Marsylii d. 23. Kwietnia.* — PP. De-
lory, Poullet Micolon i Videt, daw-
ni w służbie wojskowej Francuzki, wkoń-
cu pod chorągwiemi Greckich powstańców zo-
stający, powrócili teraz z Grecyi. Przestrze-
gają oni przez pisma publiczne wszystkich wa-
lecznych żołnierzy, którzyby może chcieli w
tym samym celu puścić się do Grecyi, aby
tego nie czynili. Malują oni bardzo żywo nie-
wdzięczność i nieludzkosć Greków, od których
doświadczali największych udrczeń i nieprzy-
jemności. Były Rottmistrz Pêrsat w końcu
swoiego pisma upewnia, iż Grecy nie innego
nie są, jak rabusiami i podłymi zdrajcami bez
osobistego męstwa, wraz oświadczą gotowość
poparcia orężem twierdzenia swojego temu,
coby o rzetelności tegoż powątpiewał, lub Gre-
ków usprawiedliwiać poważyl się.

P r u s s y.

Z *Berlina d. 7. Maia.* — W wydanym
przez Króla Pruskiego rozporządzeniu do
Ministerstwa Stanu z d. 12. Kwietnia, tyczą-
cym się postępowania przy oddaleniu z urzę-
du duchownych, nauczycieli, młodzieży i in-
nych urzędników, czytamy co następuje:

»Zdanie Ministerstwa Stanu, że obecny
poruszony żadnych niewskazanie powodów
do rozwolnienia ogni w karności i osłabienia
Władzy zwierzchni dozór piastującej nad ty-
mi, którzy mówą i pismem mocny na lud wpływ
mają, że owszem należy tęp bardzięj spoić o-
wogniwa karności i dozór zwierzchni po-
dwoić — zupełnie w myśl Moją trafia. Moie
w tęp mierze widoki obiawiłem obszernie Mi-
nisterstwu Stanu w rozkazie Moim d. 11. Styc-
nia 1819 r. O rzeczywystości tych wynurzeń
przekonał Mnie tęp mocnięj wypadek docho-
dzenia zabiegów demagogicznych. Z żalem Moim
pokazało się, że i w Moim Państwie nie ie-
den nauczyciel publiczny hołdnie obłąkaniem
czasu, zamiast rozszerzenia prawdziwęj oświa-
ty, która jest podstawą Państwa i wszelkim spo-
sobem rozmnożoną bytć powinna, sprzyia wy-
padaniu się oneyże, pokazuje ducha sporności
przeciw urządzeniom Moim a mianowicie we
względzie interesów dotyczących istniejącej
formy Rządu i Administracyi kraiu, przywła-

szcza sobie wpływ bliższy lub dalszy, niezga-
dzający się z sumiennęm urzędem nauczycielskie-
go sprawowaniem.»

»Nie mogę, ani chcę spoglądać dłużej o-
bojętnęm okiem na dalsze szerzenie się tak-
owych obłąkań, winien będąc innym Rządom
Niemieckim, zapobiegać i zarządzać onymże;
czuję oraz obowiązkiem, zachowania żyjących i
następnych pokoleń od zwodzicielstwa, a nie-
mnię stawa stanu nauczycielskiego i instytucyj
naukowych wymaga tego, aby od nich usuać
osoby niegodne, oycowskięm Moim zamiarom i
wysokięmu swemu powołaniu nieodpowiadające.»

»Zalecam zatęm Ministrowi Stanu Barono-
wi Altenstein, ażeby przeciw Duchownym
i Nauczycielom tego rodzaju, nie czekając wnio-
sku Władz bezpośrednio przełożonych, używał
bezwzględnie mocy niniejszym rozkazem sobie
nadanej i nasamprzód przeciw tym, przeciw
którym z przyczyny domniemanego lub dowie-
dzonego udziału w zabiegach demagogicznych
ze strony Rządu środki przedsięwziętęmi zo-
stały, postępował niebawnie i tęp bardzięj, że
teraz ukonczonęmi są wszelkie od roku 1819.
wszczęte dochodzenia. Masz się WPan znieść
w tęp mierze z Ministrem Spraw Wewnętrznych
i Policyi, i zalecam WPanu, Ministrowi Stanu
Schuckmann, ażebyś Ministrowi Stanu, Ba-
ronowi Altenstein, nietylko udzielił wszel-
kich przeciw urzędnikom tego wydziału dotąd
wysledzonych lub może w przyszłości ieszcze
wysledzonęmi bytć mogących szczegółów, lecz
nadewszystko wskazał tych nauczycieli publicz-
nych, którzy zdaniem W Pana z urzędów swoich
oddalonymi bytć powinni.»

»Obydway W Panowie ostatecznie stanowią
macie względęm zupełnego oddalenia lub prze-
niesienia urzędników, na ile do oznaczonęj
wyżęj pod Nr. 5. kategorii nie należą. Człon-
kowie właściwego wydziału Ministerstwa Spraw
Duchownych i Edukacyynnych w każdym razie
zdanie swe na piśmie do akt złożyć powinni.»

»Gdybyście W Panowie nie mogli zgodzić
się kiedy na iednakowe postanowienie, powin-
niście wprowadzić rzecz w Ministerystwum Sta-
nu, a to w ten sposób, żeby właściwy Dyrek-
tor w Ministerystwie W Pana, Ministra Stanu
Barona Altenstein, bytć Referentem, a Dy-
rektor Wydziału Policyi w Ministerystwie Spraw
Wewnętrznych każdego czasu Korreferentem.
Ministerystwum Stanu rozstrzyga w tym przypadku.»

»Wykonanie uchwały iednak należy zawsze
do W Panów, Ministra Stanu Barona Alten-
stein i Ministra Stanu Schuckmann.»

»Gdy zaś idzie o urzędnika oznaczonęj
ad 5 kategorii, nadówczas W Panowie, namie-

nieni dwaj Ministrowie Stanu, zgadzając się na jednakowe postanowienie, macie wprost do Mnie bez pośrednictwa Ministerji Stanu referować i Mojej oczekiwać decyzji. W przypadku zaś niejedności, ma być rzecz w powiedzianym dopiero sposobie w Ministerjum Stanu rozstrząsaną i Mnie przez ostatnie do decyzji przedstawioną.

»Ponieważ W Panu, Ministrowi Stanu Baronowi Altenstein, bliższe szczegóły o iakich podeyrzanych osobach mogą nie być wiadome, a zatem w Wydziale W Pana mogą bez winy jego być umieszczone i na wyższe stopnie posuwane osoby, zamiarom Moim nieodpowiadające, przeto zalecam W Panu, ażebyś odtąd przez lat pięć przed każdym nowym umieszczeniem lub posunięciem wyżey nauczyciela publicznego, coś W Pan z zadowolnieniem Moim dotychczas już często czynił, zasięgał zdania Ministra Spraw Wewnętrznych i Policji względem takowey osoby. Zostawiam W Panom, porozumieć się wzajemnie, w iakich przypadkach według stopnia nauczyciela i dla szczególnych tęg, lub owęy prowincyi stosunków, ogólnie oznaczonemi być nie mogących, obeysć się może bez takowey komunikacyi, która atoli zawsze nastąpić powinna, gdy do zmiany urzędu lub nowego umieszczenia zatwierdzenie Moie jest potrzebnem. W iakim to sposobie nastąpiło, donieść Mi w raporcie należy.«

»Po trzech miesiącach oczekuję od W Pana, Ministra Stanu Barona Altenstein, wspólnie z Ministrem Stanu Schuckmann, raportu z tego, coście W Panowie w tym czasie w skutek niniejszego rozkazu uczynili.«

»W Pan, Minister Stanu Baron Altenstein, wydadź masz według tego, rozporządzenia do Władz właściwych i umieszczać stosowną przestrożę w każdęy nowęy nominacyi.«

»Oświadczam niniejszém szczerą Moją wolę, iż uczestnicy zabiegów demagogicznych wszelkiego rodzaju lub wspierający takowe, nie mają być w Państwie Moim umieszczani lub wyżey posuwani, ani wspomagani z funduszów publicznych, z których tylko Moi wierni poddani odbierać mogą zasilenia. To ma być zasadą postępowania we wszystkich wydziałach. Minister Spraw Wewnętrznych i Policji właściwym naczelnikom, na ich żądanie wskazuje podeyrzanych urzędników ich wydziałów.«

»Przy tęg okoliczności ieszcze względem oddalenia urzędników administracyjnych i Sądowych — wyjąwszy piastujących urzędy sędziów za zdaniem Kommissyi, która koncem

rozpoznania organizmu działania Władz Rządowych była tu zabraną, dotychczasowe urządzenie, ażeby Rada Stanu wchodziła do tego w każdym razie, kiedy zwierzchni przełożony lub Naczelnik Wydziału wnosi o oddalenie urzędnika, chce mieć w ten sposób odmienionem, iż tylko urzędnicy, Moim patentem mianowani, za poprzednią odemnie przyjętą uchwałą Ministerji Stanu, inni zaś, stosownie do dawniejszego urzędzenia, już za uchwałą Ministerji Stanu z urzędów złożeni być mogą.

Z Poznania d. 29. Kwietnia. — Dotknął okropny pożar miasto Koźmin; sto sześćdziesiąt sześć domów, ze stajniami i oborami, znaczna część stodoł i jedyny mielczak miejski, stały się pastwą płomieni. Zabojąto zupełnie, albo przynajmniej pozbawionych zostało możności chwilowego utrzymania się 400 rodzin a z pomiędzy nich 16 żydowskich. W celu wsparcia nieszczęśliwych pogorzalców, ustanowiony jest z 5 osób komitet. Ofiary przesyłają się na ręce Rady Ziemiańskiego Borck.

Niemcy.

Z Karlsruhe d. 10. Kwietnia. — Zawiązało się tu niedawno towarzystwo żydowskie ku ożywieniu w żydach chęci do gospodarstwa różnego. Plan tego towarzystwa drobnem ogłoszony czerpie swoje powody z Talmudystów.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 13. Maja. — N. Cesarz i Król Jmć raczył nayłaskawiey mianować P. Kalinowskiego, Radcę Stanu, nadzwyczajnego, Radcą Stanu, Dyrektorem Jeneralnym w Kommissyi Rządowey Przychodów i Skarbu. Również w miejsce uwolnionych Radców Karolskiego i Swieżawskiego, tudzież P. Morawskiego, dawniey Referendarzem Stanu mianowanego, mianowani zostali Radcami Izby Obrachunkowey: PP. Alexander Greybner, Referendarz Stanu nadzwyczajny; Klement Witkowski, Kommissarz Wydziału Administracyjnego w Kommissyi Woiewództwa Mazowieckiego; Mihołay Wiorogórski, Piosarz Izby Obrachunkowey; zaś P. Szczepkowski, dotąd szef Kontrolli, mianowany został Pisarzem teyże Izby.

Dziś rozpoczyna się w tuteyszey Stolicy walny jarmark wiosenny.